

pct. af embederne er omfattet af ordningen, svarende til 52 pct. af bevillingen på de uddelegerede konti.

Det overvejes at gøre ordningen landsdækkende og obligatorisk for alle embeder fra 1998.

Domstolenes indflydelse på tildelingen og anvendelsen af bevillingerne til retsvæsenet er i øvrigt sikret gennem en række forskellige fora med domstolsrepræsentanter og repræsentanter fra Justitsministeriet, hvor man drøfter forskellige spørgsmål i tilknytning til bl.a. retternes bevillinger.

I *Hovedsamarbejdsudvalget for Domstolene*, der mødes ca. en gang i kvartalet, behandles således spørgsmål af betydning for domstolene som arbejdsplads.

I *Budgetudvalget*, der er et udvalg under Hovedsamarbejdsudvalget for Domstolene, drøftes bl.a. fordelingen af de på finansloven tildelte bevillinger til retterne, og i *Domstolenes Teknologiuvalg*, der ligeledes er nedsat under Hovedsamarbejdsudvalget, behandles spørgsmål om såvel langsigtede planer for teknologiindførelsen ved domstolene som mere konkrete teknologiprojekter.

Domstolenes Teknologiråd er et ledelsesforum bestående af dommere og repræsentanter fra Justitsministeriet. Rådet har til opgave at sikre det nødvendige grundlag for den overordnede planlægning og de overordnede ledelsesbeslutninger vedrørende indførelse og anvendelse af ny teknologi ved domstolene.

Der henvises i øvrigt til beskrivelsen i betænkningen side 56-61.

3. Valg af administrationsmodel

I den statsretlige litteratur har man ikke hidtil gjort sig nærmere overvejelser om, hvorvidt det af grundloven – eller mere alment af princippet om domstolenes uafhængighed – kan udledes, hvorledes domstolene skal være stillet i bevillingsmæssig og administrativ henseende.

Dommernes og domstolenes funktionelle uafhængighed er hjemlet ved grundlovens § 64, 1. pkt., hvorefter dommere i deres kald alene har at rette sig efter loven. Bestemmelsen giver ikke nærmere retningslinier for administrationen af domstolene.

Dommernes personelle uafhængighed er beskyttet ved grundlovens § 64, 2. pkt., der fastslår, at dommere ikke kan afsættes uden ved dom og ej heller forflyttes mod deres ønske. Heller ikke denne bestemmelse giver nærmere retningslinier for administrationen af domstolene.

Grundlovens § 62 bestemmer, at retsplejen stedse skal holdes adskilt fra forvaltningen. Ved affattelsen af bestemmelsen har det imidlertid været opfattelsen hos forfatningskommissionen til 1953-grundloven, at man gennem retsplejeloven af 1916 opfyldte de

krav, der ligger i bestemmelsen om at adskille retsplejen fra forvaltningen. Det er da også karakteristisk, at princippet om domstolenes uafhængighed ikke i nyere statsretlig eller procesretlig litteratur er blevet behandlet med udgangspunkt i grundlovens § 62.

3.1. Debatten om domstolenes administration

Gennem de senere år har der i faglige og politiske kredse været diskussioner om, hvorvidt det er foreneligt med princippet om domstolenes uafhængighed, at domstolene i budgetmæssig og administrativ henseende sorteres under Justitsministeriet. Der har i den forbindelse været peget på, at Justitsministeriet gennem administrationen af domstolenes budgetter, personale og lokaler og ministeriets rolle i forbindelse med udnævnelse af dommere har mulighed for at øve indflydelse på domstolene. Kritikere af den gældende ordning har bl.a. gjort gældende, at domstolene herved ikke er reelt uafhængige af regeringen og administrationen, og at betænkelighederne herved forstærkes, fordi Justitsministeriet samtidig under sit forretningsområde har politiet og anklagemyndigheden. I forbindelse med denne kritik er det af nogle blevet anført, at der bør tages skridt til at udskille domstolene fra forvaltningen og gøre domstolene til en selvforvaltende enhed.

Der henvises i øvrigt til redegørelsen for debatten i betænkningen side 63-70.

3.2. Domstolsudvalgets overvejelser

Ved overvejelserne om, hvilken administrationsmodel der bør gælde for domstolene, konstaterer Domstolsudvalget indledningsvis, at ingen stater i Vesteuropa har draget den konsekvens af grundsætningen om domstolenes uafhængighed, at domstolene i bevillingsmæssig eller administrativ henseende er adskilt fra regeringen enten som en separat selvfinansierende og selvadministrerende virksomhed eller som en bevillingsmæssig enhed direkte under lovgivningsmagten.

I de andre nordiske lande sorteres domstolene således bevillingsmæssigt under Justitsministeriet, idet domstolenes budget indgår som en del af Justitsministeriets og dermed regeringens budget i de finanslove, som forelægges parlamentet. Justitsministeriet er samtidig også i de øvrige nordiske lande ressortministerium for politi, anklagemyndighed og kriminalforsorg. Disse lande har således en ordning, der i hovedtræk svarer til den danske. Det samme er tilfældet i Holland.